

SHOK-tutkimusohjelmien rahoituksen yleiset ehdot

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja rahoituspäätöksen julkisuus	3
2	Tutkimusohjelman kesto-aika	3
3	Tutkimusohjelman toteuttaminen	3
3.1	Johtoryhmän kokoonpano, tehtävät, päätöksenteko	3
3.2	Tutkimusohjelman vastuullinen johtaja	3
3.3	Rahoituspäätöksen hyväksymisilmoitus	4
4	Rahoituksen maksaminen	4
5	Kustannusten seuranta	4
6	Hyväksyttävät kustannukset	5
6.1	Yleisperiaatteet	5
6.2	Hyväksyttävät kustannuslajit	5
6.2.1	Rahapalkat	5
a)	Työajan seuranta ja varmennus	5
b)	Tilitettävän palkan määrä	5
6.2.2	Henkilösivukustannukset	6
6.2.3	Väiilliset kustannukset (yleiskustannukset)	6
6.2.4	Matkakustannukset	6
6.2.5	Aine- ja tarvikkeekustannukset	6
6.2.6	Laiteostot	6
6.2.7	Laitepoistot/-vuokrat	7
6.2.8	Ostetut palvelut	7
6.3	Tutkimusorganisaatioiden tilitettävät muut kustannukset	8
6.4	Inkind-panokset	8
6.5	Kustannukset, joita ei hyväksytä	8
6.6	SHOK-yhtiöltä ostettavat koordinoitopalvelut	9
6.7	Tulojen huomioon ottaminen	9
7	Tutkimusohjelman muu julkinen rahoitus	9
8	Tutkimusohjelman raportointi Tekesille	9
8.1	Raportointivelvollisuus	9
8.2	Väli-raportti	10
8.3	Jaksoraportti	10
8.4	Loppuraportti	10
8.5	Tilintarkastus	10
8.6	Jälkiseurantaraportti	10
9	Ulkomaisten yritysten ja tutkimusorganisaatioiden osallistuminen	11
10	Kansainvälinen tutkijaliikkuvuus	11
11	Tulosaineiston ja tuloksen omistaja	11
12	Omistusoikeuden luovutus sekä luovutukset muille kuin tutkimusohjelmaan osallistuville	11
13	Käyttöoikeus tuloksiin	12
14	Käyttöoikeuden edelleenluovutus	12
15	Tausta-aineisto	12
16	Tulosten julkisuus ja tuloksiin liittyvät oikeudet	12
16.1	Yleiset periaatteet	12
16.2	Laajan julkisuuden mallin erityisehto	13
16.3	Rajoitetun julkisuuden mallin erityisehto	13
17	Muutokset tutkimusohjelman toteuttamisessa	13
18	Tekesin suostumusta vaativat toimet	13
19	Tutkimusohjelmasta eroaminen	13
20	Viranomaisvalvonta	14
21	Maksatuksen ja rahoituksen keskeyttäminen ja takaisinperintä	14
22	Rahoituksen keskeyttäminen	14
23	Rahoituksen palauttaminen	14
24	Rahoituksen takaisinperintä	14
25	Väärinkäytökset	15
26	Suhde lainsäädäntöön sekä Tekesin päätösten ja ohjeiden tulkintajärjestys	15

Määritelmät

Hanke	Tutkimusohjelmaan sisältyvä asiakokonaisuus, kuten työpaketti
Intressiyhtiö	Intressiyhtiö on konserniin kuulumaton yhtiö, jonka koko osakepääomasta tai vastaavasta omasta pääomasta vähintään 20 % on välittömästi tai välillisesti rahoituksen saajan omistuksessa tai hallinnassa tai yritykseen on muu intressiyhteys. Tekes päättää yksittäistapauksissa, milloin yhtiöllä on sellainen päätöksentekoon ja/tai taloudellisiin intresseihin liittyvä lähipiirin luova yhteys, että yhtiöt on tulkittava intressiyhtiöiksi.
Koordinaattori	Tutkimusohjelman kokonaistoteutuksesta vastaava organisaatio (SHOK-yhtiö)
Osallistuja	Sekä rahoituksen saaja että pelkästään omalla panostuksellaan tutkimusohjelmaan osallistuva organisaatio
Ohjelmapäällikkö	Kts. Vastuullinen johtaja (ehtokohta 3.2.).
Projekti	Yksittäisen osallistujan oma työosuus tutkimusohjelmassa
Projektijohtaja	Osallistujan oma yhteyshenkilö, projektin vastuullinen johtaja
SHOK-yhtiö	Strategisen huippuosaamisen keskittymää varten perustettu oikeushenkilö, joka toimii koordinaattorina tutkimusohjelmissa
Tutkimusohjelma	Rahoitettava tutkimuskokonaisuus
Tutkimusorganisaatio	Tutkimusorganisaatiolla tarkoitetaan sellaista korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen kaltaista yksikköä sen oikeudellisesta asemasta (julkis- tai yksityisoikeudellinen) tai rahoitustavasta riippumatta, jonka päätavoitteena on harjoittaa perustutkimusta, teollista tutkimusta tai kokeellista kehittämistä ja levittää tutkimustuloksia koulutuksen, julkaisujen tai teknologiasiirron kautta. Kaikki voitto investoidaan edelleen tutkimustoimintaan, tulosten levittämiseen tai opetukseen. Tällaisessa yksikössä vaikutusvaltaa esimerkiksi osakkaan tai jäsenen muodossa käytävillä yrityksillä ei ole etuoikeusasemaa yksikön tutkimuskapasiteetin käyttöön tai sen saavuttamiin tuloksiin nähden.
Vastuullinen johtaja	Tutkimusohjelman vastuullinen johtaja on henkilö, jonka koordinaattorina toimiva SHOK-yhtiö nimeää ja joka hoitaa tutkimusohjelman operatiivisia tehtäviä koordinaattorin toimeksiannosta.
Ulkomainen yritys	Yritys, jota ei ole rekisteröity eikä sillä ole toimintaa Suomessa
Välillinen kustannus	Yleiskustannus tai epäsuora kustannus; Välillisillä kustannuksilla (yleiskustannuksilla) tarkoitetaan sellaisia projektille kuuluvia kustannuksia, joita ei voida tai ei ole tarkoituksenmukaista kohdistaa projektille suoraan, vaan kohdistaminen tehdään välillisesti, sovittujen aiheuttamisperiaatetta noudattavien jakoperusteiden avulla.
Välitön kustannus	Suora kustannus

1 Soveltamisala ja rahoituspäätöksen julkisuus

Näitä yleisiä ehtoja sovelletaan Tekesin rahoittamiin strategisen huippuosaamisen keskittymien (SHOK) tutkimusohjelmiin. Yleiset ehdot koskevat valtion talousarvion momentilta 32.20.40 (*Avustukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan*) myönnettävää rahoitusta. Rahoituksen käyttötarkoitus on määritelty momentin perusteluissa.

Tutkimusrahoituspäätöksen saaneen SHOKin tutkimusohjelmaan osallistuvan on noudatettava näitä ehtoja ensisijaisina, vaikka projektista olisi sovittu tarkemmin rahoituksen saajan ja projektin muiden rahoittaja- tai toteuttajaosapuolten kesken. Ilman erillistä mainintaa kaikkia ehtokohtia sovelletaan sekä yrityksiin että tutkimusorganisaatioihin.

Tutkimusohjelmalla tarkoitetaan välinettä, jolla strategisen huippuosaamisen keskittymät toteuttavat strategista tutkimussuunnitelmaa (tutkimusagenda) ja joka on osallistujille avointa ja yhteistä.

SHOKin tutkimusohjelmalle tehdystä rahoituspäätöksestä välittömästi julkista ovat SHOK-yhtiö, tutkimusohjelman nimi sekä myönnetyn rahoituksen määrä tutkimusohjelmalle kokonaisuudessaan. Tekesillä on lisäksi oikeus omien käytäntöjensä mukaan julkaista myönnetyn ja maksetun rahoituksen määrä rahoituksen saajaa kohti sekä liike- ja ammattisalaisuuksien salassapitoa koskevien säännösten estämättä julkaista tutkimusohjelman osallistujien nimet, tutkimusohjelman yleiskuvaus, aikataulu sekä yhteyshenkilönä toimivan tutkimusohjelman vastuullisen johtajan nimi.

2 Tutkimusohjelman kesto-aika

Tutkimusohjelman kesto-aika on määritetty rahoituspäätösilmoituksessa. Ohjelman viivästyessä vastuullinen johtaja voi tutkimusohjelmaan osallistuvien päätöksen perusteella hakea näiden puolesta tutkimusohjelmalle jatkoaikaa. Tutkimusohjelmalle tarvittavaa jatkoaikaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella tutkimusohjelman lopussa, viimeistään ennen kuin viimeinen raportointiajankohta on umpeutunut. Jatkoaikaa voidaan myöntää, jos hankkeen jatkaminen on perusteltua ja määrärahan voimassaolo sen mahdollistaa.

Tutkimusohjelmakokonaisuus rahoitetaan jaksorahoitteisena. Mikäli jaksojen välisiä päättymis- tai aloitusajankohtia halutaan muuttaa, rahoituksen saajan tulee tehdä niistä aikataulun muutospyyntö Tekesille. Jaksoraportin ajankohdan muutosta haetaan viimeistään ennen jakson päättymistä.

3 Tutkimusohjelman toteuttaminen

3.1 Johtoryhmän kokoonpano, tehtävät, päätöksenteko

Rahoituksen saajan on toteutettava oma projektinsa rahoituspäätöksen mukaisesti.

Tutkimusohjelman toteuttamista ohjaa ja valvoo johtoryhmä. Tutkimusohjelmaan osallistuvat ja SHOK-yhtiö yhdessä valitsevat johtoryhmän. Johtoryhmä seuraa tutkimusohjelman edistymistä, tukee asian- tunteuksellaan sen tavoitteiden toteutumista ja edesauttaa syntyneen osaamisen siirtämistä sitä hyödyntäville tahoille.

Johtoryhmä sopii kokouskäytäntönsä ja päätöksentekomenettelynsä ensimmäisessä kokouksessaan. Johtoryhmän ensimmäisen kokouksen päätöksille ja merkittävillä projektimuutoksilla on saatava kaikkien rahoittajien hyväksyntä. Muutosprosessista on tarkemmat määräykset jäljempänä.

Tekesin edustajalla on oikeus osallistua johtoryhmän kokouksiin. Kokouskutsu on toimitettava Tekesiin samaan aikaan ja samansisältöisenä kuin johtoryhmän jäsenille.

3.2 Tutkimusohjelman vastuullinen johtaja

SHOK-yhtiö asettaa tutkimusohjelmalle vastuullisen johtajan , jonka vastuulla on johtaa ja valvoa Tekesin tutkimusrahoituspäätöksessä mainitun tutkimusohjelman operatiivista toteuttamista. Hänen on huolehdittava, että tutkimusohjelmaa johdetaan asianmukaisesti ja että sen eri osapuolille, rahoittajille ja johtoryhmän jäsenille tiedotetaan viipymättä tutkimusrahoituspäätöksestä ehtoineen ja projektien etenemisestä sovitulla tavalla. Hänen tehtävänä on tutkimusohjelman raportointi ja muutoksien hallinnointi Tekesin edellyttämällä tavalla.

Tutkimusohjelman osapuolet asioivat Tekesiin aina tutkimusohjelman vastaavan johtajan välityksellä tämän vastuulle kuuluvien tehtävien osalta. Vastuullisella johtajalla ei ole oikeutta toimia rahoituksen saajien puolesta tai allekirjoittaa näitä velvoittavia sitoumuksia, ellei häntä siihen erikseen valtuuteta. Operatiivisten tehtävien delegointi ohjelmapäällikölle tai vastaavalle ei muuta vastuulliseksi johtajaksi nimetyn vastuuta Tekesiin päin.

Kukin rahoituksen saaja nimeää tutkimusohjelmassa omaan projektiinsa yhteyshenkilön (”projektin vastuullinen johtaja”), joka ilmoitetaan Tekesille. Yhteyshenkilö on rahoituksen saajan palveluksessa

oleva henkilö, joka toimii rahoituksen saajan puolesta hänelle annetuin valtuuksin, mutta ei edusta tutkimusohjelmaa.

3.3 Rahoituspäätöksen hyväksymisilmoitus

Osallistujan on toimitettava tutkimusohjelman vastuulliselle johtajalle ilmoitus rahoituspäätöksen hyväksymisestä. Tutkimusohjelman rahoituspäätösilmoituksessa mainittu rahoituspäätöksen hyväksymisilmoitus liitteineen toimitetaan ainoastaan ensimmäistä rahoitusjaksoa koskevan rahoituspäätöksen vastaanottamisen jälkeen. Hyväksymisilmoituksen allekirjoittaa henkilö, jolla on osallistujan puolesta nimenkirjoitusoikeus tai joka on siihen erityisesti valtuutettu. Ilmoituksen tekemisessä on käytettävä Tekesin laatimaa lomaketta. Yritykset käyttävät yrityksille ja tutkimusorganisaatioille tarkoitettua lomaketta. Hyväksymisilmoituksen allekirjoituksella osallistuja sitoutuu rahoituspäätöksen ja sen ehtojen noudattamiseen.

Vastuullisen johtajan on kerättävä kaikkien osallistujien hyväksymisilmoitukset ja toimitettava ne kahden kuukauden kuluessa päätösilmoituksen päiväyksestä Tekesiin yhdessä johtoryhmän ensimmäisen kokouksen pöytäkirjan kanssa. Pöytäkirjasta on käytävä ilmi johtoryhmän vahvistamat

- projektisuunnitelma
- kustannusarvio
- rahoitussuunnitelma
- johtoryhmän kokoonpano.

Asiakirjojen on oltava pöytäkirjan liitteenä, milloin niihin on tullut muutoksia sen jälkeen, kun ne on hakemuksen yhteydessä esitetty Tekesille. Tehdyt muutokset on osoitettava selvästi.

Kun tutkimusohjelmaan liittyy muita kuin Tekesin rahoitusta saavia osallistujia tai kesken tutkimusohjelman uusia osallistujia, näiden on toimitettava vastuulliselle johtajalle vahvistus tutkimusohjelmaan osallistumisesta hyväksymisilmoitusta käyttäen.

4 Rahoituksen maksaminen

Rahoitus maksetaan tutkimusohjelman edistymisen mukaan hyväksytyjen raporttien ja kustannustilitysten perusteella. Tekes maksaa rahoituksen pankkitilille, jonka rahoituksen saaja on ilmoittanut Tekesille rahoituspäätöksen hyväksymisilmoituksella. Tekes voi maksaa yliopistolle osan rahoitusosuudestaan ennakkona, jos yliopisto on ilmoittanut Tekesiin halukkuutensa ennakkomaksujen vastaanottoon. Ennakko maksetaan, kun vastuullinen johtaja on toimittanut Tekesille päätösehtojen mukaiset rahoituspäätöksen hyväksymisilmoitukset liitteineen.

Maksettava summa on rahoituspäätöksen mukainen prosenttiosuus tilityskauden hyväksytyistä kustannuksista. Tekesillä on oikeus rahoituksen saajaa kuulematta antaa tutkimusohjelman koordinaattorille sekä vastuulliselle johtajalle tietoja osallistujille maksetusta rahoituksesta. Rahoituksen maksamisen edellytyksenä on hyväksytyt väli-, jakso- tai loppuraportti sekä kustannustilitys.

Tekesillä on oikeus ilmoittaa asiasta tutkimusohjelman vastuulliselle johtajalle, jos yksi tai useampi tutkimusohjelman osallistuja laiminlyö noudattaa rahoituspäätöksessä tai sen liitteissä annettuja ehtoja. Vastuullinen johtaja on velvollinen ilmoittamaan asiasta muille ohjelman osallistujille.

Viimeinen rahoituserä on haettava Tekesiltä loppuraportoinnin ja -tilityksen yhteydessä. Tämän jälkeen haettavaa rahoitusta ei voida enää maksaa.

5 Kustannusten seuranta

Jokaisen osallistujan on pidettävä kustannuksista projektikirjanpitoa. Osallistujan tulee järjestää kustannusten seuranta ja pitää tutkimusohjelmalle tehdystä työstä työaikakirjanpitoa. Osallistujan on järjestettävä projektin kirjanpito siten, että projektista aiheutuneet kustannukset voidaan yksilöidä ja niiden yhteys kirjanpitoon ja kustannustilityslomakkeeseen todentaa.

Kirjanpitolainsäädännön määräysten lisäksi tutkimusohjelmaan liittyvät asiakirjat, kirjanpito, työajanseuranta-asiakirjat sekä valvonnan ja tarkastusten kannalta tarpeellinen aineisto on säilytettävä vähintään viisi vuotta tutkimusohjelman päättymisestä.

Valtion budjettitalouden piirissä toimivien virastojen ja laitosten tulee kirjata välittömiin kustannuksiin liittyvät Tekesin rahoitusosuutta vastaavat arvonlisävero-osuudet Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromomentille 32.01.29.

6 Hyväksyttävät kustannukset

6.1 Yleisperiaatteet

Hyväksyttävien kustannusten tulee liittyä ja niiden täytyy aiheutua tutkimusohjelman tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnasta. Tekes voi jättää hyväksymättä esitettyjä kustannuksia, jos niiden liittyminen projektiin ei ole selkeästi osoitettavissa tai ne ovat liian suuria hankkeen tuloksiin nähden.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat tutkimusohjelman kestoaikana syntyneet, kirjanpidossa olevat, nettomääräiset ja arvonlisäverottomat menot. Kustannukset hyväksytään kuitenkin arvonlisäveroineen, jos rahoituksen saaja ei ole arvonlisäverovelvollinen tai jos kustannukset liittyvät sellaiseen toimintaan, joka ei ole arvonlisäverollista, ja maksettava arvonlisävero jää rahoituksen saajan lopulliseksi kustannukseksi. Poikkeussääntöä ei sovelleta valtionlaitoksiin.

Tutkimusohjelmalle kohdistettava meno, joka perustuu ennen ohjelman alkua tehtyyn tilaukseen, on hyväksyttävä kustannus vain, jos tilaukseen liittyy hankkeen käynnistymiseen kytketty purkamismahdollisuus.

Tutkimusohjelmaan osallistuvan *yrittäjän* kustannusten tulee olla maksettuja siinä vaiheessa kun ne tilitetään Tekesille. Yritysten kustannusten tulee perustua niitä vastaavien menojen maksutapahtumakirjauksiin. Tämä ei koske projektille laskennallisesti kohdistettavia menoja.

Tekes voi hyväksyä joidenkin kustannuslajien kohdalla tilitysmenettelyn, joka perustuu kustannuslaskentajärjestelmien antamiin, kirjanpidon menokirjauksista johdettuihin yksikkökustannushintoihin. *Yrityksille* näitä kustannuksia hyväksytään vain poikkeuksellisesti.

Ohjelmaan osallistuva *tutkimusorganisaatio* voi tilittää tutkimusohjelman kestoajalla ohjelmasta suoritusteella aiheutuneet kustannukset.

6.2 Hyväksyttävät kustannuslajit

Tekes hyväksyy tutkimusohjelman kustannuksiksi henkilöstökustannuksia, muita hankkeen toteuttamisesta aiheutuvia välittömiä sekä välillisiä kustannuksia. Rahoituspäätösilmoituksen liitteenä olevan kustannusarvion kustannuslajikohtaiset summat määrittävät yksittäisten kustannuslajien hyväksyttävän enimmäismäärän.

Tekesillä tai sen valtuuttamalla on oikeus tarkastaa laskentajärjestelmän luotettavuus tai Tekes voi edellyttää lausuntoa laskentajärjestelmien luotettavuudesta ulkopuoliselta auktorisoidulta tilintarkastajalta.

6.2.1 Rahapalkat

a) Työajan seuranta ja varmennus

Rahoituksen saaja saa tilittää henkilön kokonaispalkasta ainoastaan hankkeelle kohdistuvan tehollisen työajan palkan. Tilittävien palkkojen tulee perustua tuntitasoiseen työaikakirjanpitoon, jossa tunnit on kirjattu vähintään viikoittain päiväkohtaisesti ja varmennettu systemaattisella tavalla vähintään kerran kuukaudessa, ellei Tekes ole yksittäistapauksessa hyväksynyt muuta tapaa työajan seurantaan.

Palkansaajan kokonaistyöajasta on pyydettäessä esitettävä selvitys, jossa henkilön tekemä muu työaika on kirjattu vähintään siten, että tutkimusohjelman kultakin raportointijaksolta saadaan luotettava tieto henkilön kyseisellä raportointijaksolla tekemästä kaikesta työajasta. Teholliseen (tilityskelpoiseen) työaikaan ei lasketa palkallisia poissaoloaikoja, kuten vuosiloma- ja sairaus-, äitiys-, vanhempain- ja isyysloma-aikaa eikä muuta välillistä työaika.

b) Tilittävän palkan määrä

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat tutkimusohjelman toteuttamiseen osallistuneiden henkilöiden tehollisen työajan ennakonpidätyksenalaiset rahapalkat. Teholliseksi työajaksi hyväksytään pääsääntöisesti enintään 11 kk/vuosi/henkilö. Tekesille tilittävät palkat eivät saa olennaisesti poiketa siitä tasosta, mitä työntekijöille on maksettu vastaavantasoisesta työstä hanketta edeltävältä ajalta. Tilittävien palkkojen on lisäksi vastattava rahoituksen saajan muusta vastaavantasoisesta työstä hankkeen aikana maksamaa korvausta.

Yrityksen on ilmoitettava Tekesille, milloin sen normaaliin palkkauskäytäntöön sisältyy tulospalkkioita ja/tai muita palkanmaksutapaan liittyviä poikkeuksellisia eräjä ja niitä sisältyy tilittäviin palkkoihin.

Johdon ja hallinnon palkat ovat välillisiä kustannuksia. Milloin yrityksen johdon ja hallinnon tekemä työ kohdistuu suoraan tutkimusohjelmalle, näitä palkkoja voidaan poikkeuksellisesti hyväksyä välittöminä kustannuksina. Jos työstä maksettu korvaus on verohallinnon määrittelemällä tavalla työkorvausta eikä palkkaa, se tilitetään kustannustilityslomakkeen kohdassa Ostetut palvelut pk-yrityksiltä.

6.2.2 Henkilösivukustannukset

Henkilösivukustannuksia ovat palkallisista poissaoloista kertyneet palkat, lomarahat sekä sosiaali- turvamaksut, eläkemaksut, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut ja muut vastaavat työnantajamaksut sekä näiden maksujen palautukset. Henkilösivukustannuksiin voidaan sisällyttää myös muita henkilöstöstä aiheutuvia kustannuseriä, kuten työterveyshuollon ja työpaikkaruokailun kustannukset. Samoin voidaan henkilösivukustannuksiksi lukea muita työvoimakustannuksia, kuten työpaikkakoulutuksen, luontoisetujen sekä työ- ja suojavaatteiden aiheuttamat kustannukset työnantajalle.

Henkilösivukustannuksiksi hyväksytään projektin kustannusarvion mukainen prosenttiosuus maksetuista, projektille hyväksytyistä tehollisen työajan palkoista. Tekesillä on oikeus tarkistaa henkilösivukustannukset. Niiden jäädessä alle kustannusarviossa hyväksytyt tason rahoitus maksetaan todellisten henkilösivukustannusten perusteella. Henkilösivukustannukset lasketaan Tekesin verkkosivuilta saatavalla henkilösivukustannuslaskelmalla.

Yksittäistapauksessa Tekes voi hyväksyä muun tavan määrittellä henkilösivukulut, kuten tutkimusorganisaatioiden osalta erikseen sopimalla. Lisäksi Tekes voi sopia erikseen henkilösivukustannusten määrästä ns. poikkeuksellisten työsuhteiden yhteydessä, kuten esimerkiksi omistajayrittäjyyden sekä ulkomailta Suomeen tulevien tai ulkomailla työskentelevän työntekijöiden osalta.

6.2.3 Välilliset kustannukset (yleiskustannukset)

Kustannusten jaottelussa välittömiin ja välillisiin kustannuksiin tulee noudattaa rahoituksen saajan yleisesti käyttämiä periaatteita. Välillisiin kustannuksiin kirjattuja kuluja ei hyväksytä tilityksen muissa kustannuslajeissa.

Välilliseksi kustannuksiksi hyväksytään tutkimusohjelman kustannusarvion mukainen prosenttiosuus projektin palkka- ja henkilösivukustannusten summasta. Välilliset kustannukset kohdistetaan tutkimusohjelmalle yleiskustannuskertoimen avulla. Tekesillä on oikeus tarkistuttaa välillisten kustannusten prosentti ja tällöin rahoitus maksetaan todennettavissa olevien välillisten kustannusten perusteella, jos ne jäävät alle kustannusarviossa hyväksytyt tason.

Välillisiä kustannuksia ovat esimerkiksi henkilökohtaisten tietokoneiden, matkapuhelinten tai muiden vastaavien yleisten työskentelyvälineiden hankintamenot, atk-, toimisto- ja toimitilakustannukset ja niihin liittyvät poistot sekä yritysten osalta patenttien vuosimaksut. Tekes hyväksyy tutkimusorganisaatioiden välilliset kustannukset siten kuin niistä on tutkimusorganisaation kanssa erikseen sovittu.

6.2.4 Matkakustannukset

Hyväksyttäviä matkakustannuksia ovat verovapaista matkakustannusten korvauksista kyseisenä vuonna voimassa olevan Verohallinnon ohjeen mukaiset kulut. Matkakustannukset hyväksytään enintään vuosittain annettavan Verohallinnon päätöksen mukaisesti. Tutkimusorganisaatiossa hyväksytään matkakustannukset rahoituksen saajaa koskevien muiden säännösten ja hallinnon määräysten mukaisina silloin, kun matkakustannusten korvaamisessa ei tule noudatettavaksi edellä mainitut Verohallinnon päätökset ja ohjeet.

6.2.5 Aine- ja tarvikekustannukset

Projektin toteuttamiseen ulkopuolelta ostetut aineet ja tarvikkeet hyväksytään projektin välittöminä kustannuksina laskutuksen mukaan. Rahoituksen saajan sisäiset aine- ja tarvikeveloitukset hyväksytään omakustannushintaisina.

6.2.6 Laitteostot

Yrityksille hyväksytään laiteostona hankintahinnan tutkimusohjelmalle kuuluva osuus, kun pääasiassa tutkimusohjelman käytössä olevien laitteiden, tietokoneohjelmistojen tai muiden käyttöoikeuksien tekninen tai taloudellinen käyttöikä on alle kolme vuotta. Muussa tapauksessa hankinta hyväksytään projektin kustannukseksi poistoina.

Osamaksusopimuksella hankittu käyttöomaisuus hyväksytään laiteostoksi silloin kun kauppahintaa on lyhennetty vähintään yhtä paljon kuin on maksettavan Tekes-rahoituksen osuus kyseisestä käyttöomaisuudesta. Tällöin käyttöomaisuuden on oltava toimitettu rahoituksen saajalle. Osamaksukaupan ehdoin tehtyjen hankintojen rahoitus-, hallinto-, vakuutus-, korjaus-, huolto- tai muut vastaavat menot eivät ole hyväksyttäviä kustannuksia.

Tutkimusorganisaatiolle Tekes hyväksyy poikkeustapauksessa projektin välittömänä laitekustannuksena projektissa tarvittavan *tutkimuslaitteen* hankintamenon. Kustannuksen hyväksymisen edellytyksenä on, että hankintameno on rahoitushakemuksessa yksilöity ja Tekes on hyväksynyt sen rahoituspäätösilmoituksen liitteenä olevassa kustannusarviossa. Osamaksukaupan osalta noudatetaan valtion laitosten ja virastojen osalta niitä koskevia määräyksiä.

6.2.7 Laitteistot/-vuokrat

Poistot hyväksytään suunnitelman mukaisina kirjanpidossa olevina poistoina edellyttäen, että omaisuuden hankintaan ei ole saatu kansallisia eikä Euroopan unionin avustuksia.

Pääasiassa hankkeen käytössä olevien koneiden ja laitteiden poisto- tai vuokrauskustannukset hyväksytään niiltä osin kun laitteita käytetään hankkeessa.

Käyttöomaisuuden hankintaa vastaavasta vuokraamisesta aiheutuvina kustannuksina hyväksytään enintään kyseisen hankinnan ostohintaa vastaavat vuokramenot projektin kestoajalta. Muut vuokraamiseen liittyvät menot, kuten hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus- ja muut vastaavat menot eivät ole rahoituskelpoisia. Jos näitä menoja ei pystytä erittelemään, tutkimusohjelman kustannuksiksi voidaan hyväksyä enintään 50 prosenttia koko vuokrasopimuksen aiheuttamista tutkimusohjelmalle kuuluvista menoista.

Laitteistoja ja -vuokria koskevia ehtoja sovelletaan myös t&k-toimitilakustannuksiin silloin kun tilojen hankinta on ollut tutkimusohjelman kannalta välttämätöntä.

Tutkimusorganisaatioiden kustannuksissa poistoja/vuokria ei esitetä erillisenä kustannuseränä, vaan ne on sisällytetty välillisiin kustannuksiin.

6.2.8 Ostetut palvelut

6.2.8.1 Yleisperiaatteet palvelujen ostoon

Tutkimusohjelman ulkopuolelta ostettavat suunnittelu- ja tutkimustyöt sekä selvitykset hyväksytään laskutuksen mukaisina. Alihankinnan kustannukset katsotaan alihankinnan tilaajan kustannuksiksi.

Keskittymien tutkimusohjelmissa ehtoja tulosten julkisuudesta ja laajoista käyttöoikeuksista ei saa millään tavoin estää tai rajoittaa alihankinnan kautta. Milloin alihankinta toteutetaan tutkimusohjelmaan kuulumattomalta, tutkimusohjelmaan osallistuvan on huolehdittava siitä, että alihankinnan tuloksien kaikki omistusoikeudet siirtyvät tilaajalle.

Yritys ei tutkimusohjelmassa voi tilata tutkimussuunnitelmassa toisen vastuulle kuuluvaa tutkimusohjelman mukaista t&k&i-työtä tutkimusohjelmaan osallistuvalla yrityksellä. Tutkimusorganisaatio ei voi tilata tutkimusalihankintaa toiselta ohjelmaan osallistuvalla tutkimusorganisaatiolta. Edellä olevasta huolimatta osallistujan omaan t&k&i-projektiin hankkimat ostopalvelut ja muut suoritteet ovat hyväksyttävissä kustannuksina, mutta vain siinä tapauksessa että kyse on myyjän normaaliin liiketoimintaan kuuluvista suoritteista. Tämä on sallittua myös silloin, kun sekä myyjä että ostaja ovat tutkimusohjelman osallistujia. Myyjän omaa t&k&i-toimintaa ei voi koskaan sisällyttää ostajan ostopalveluihin.

Tutkimusohjelmassa voidaan ostaa palveluja ulkomaiselta yritykseltä tai tutkimusorganisaatiolta. Euroopan yhteismarkkina-alueelta tehty alihankinnat rinnastetaan kotimaisiin alihankintoihin. Hyväksyttävä peruste Euroopan yhteismarkkina-alueen ulkopuolelta tehdyn alihankinnan rajoitetulle hyväksymiselle on se, että alihankinnan tulokset siirretään tilaajalle ja se, että tutkimusohjelmassa tarvittava osaaminen tai infrastruktuuri on puutteellista tai sitä ei ole lainkaan Suomessa tai Euroopan yhteismarkkina-alueella.

Hankkeesta aiheutuvat tiedonhankinta-, patentin haku-, lisenssin osto-, koulutus-, hankkeen tilin-tarkastus- ja muut vastaavat menot voidaan sisällyttää joko aine- ja tarvikkekustannuksiin tai ostopalveluihin. Suurten yritysten¹ patentoimiskustannukset eivät ole hyväksyttävissä kustannuksina.

6.2.8.2 Yrityksien kustannustilityksessä eriteltävät palvelujen ostot

a) Ostetut palvelut pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä

Pienellä ja keskisuurella yrityksellä (pk-yritys) tarkoitetaan tässä yhteydessä sellaista suomalaista yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää.

b) Ostetut palvelut tutkimusorganisaatioilta

Tutkimusohjelmassa yritys voi tilata tutkimustyötä tutkimusorganisaatiolta.

c) Ostot konsernin sisäلتä ja intressiyhtiöiltä

Yleisperiaatteet

Ostot konserni- ja intressiyhtiöiltä hyväksytään ilman katetta. Ostajan on vaadittava myyjää tekemään myyntihinnasta selvitys kustannustilityslomakkeella. Kustannuksina voidaan hyväksyä rahoituksen saajan maksamat, myyjälle palvelun tuottamisesta aiheutuneet näiden yleisten ehtojen mukaiset

¹ Suurella yrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka ei ole Euroopan yhteisöjen komission antaman suosituksen mukainen mikro- tai pk-yritys. Komission suositus (2003/361/EY), EYVL L 124, 20.5.2003.

kustannukset. Yleiskustannusprosenttina käytetään kuitenkin myyjän henkilökunnan määrään perustuvaa vakiokerrointa. Vakiokertoimet on määritelty Tekesin verkkosivuilla.

Rahoituksen saajan on huolehdittava, että myyjä järjestää projektikirjanpidon ja työajanseurannan sekä tekee kustannuksista selvityksen kustannustilityslomakkeella näissä ehdoissa kuvatulla tavalla. Myyjän kustannustilitykseen kuuluvan vastuullisen johtajan vakuutuksen allekirjoittaa henkilö, jolla on virallinen nimenkirjoitusoikeus. Rahoituksen saajan loppuraporttiin on liitettävä auktorisoidun tilintarkastajan (KHT, HTM, JHTT) laatima tarkastusraportti myyjän kustannuksista.

Ostot ulkomaiselta saman konsernin yhtiöltä, intressiyhtiöltä ja ulkomaisessa toimipisteessä syntyneet kustannukset

Tekes voi hyväksyä projektin kustannuksiksi myös ostoja ulkomaisilta konserni- ja intressiyhtiöiltä sekä ulkomailla sijaitsevassa toimipisteessä rahoituksen saajalle syntyneitä kustannuksia. Tästä on oltava maininta rahoituspäätöksen erityisehdoissa. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat vain projektin välittömät kustannukset lukuun ottamatta henkilösivukustannuksia. Valuuttamääräisissä laskuissa käytetään laskun maksupäivän kurssia.

Joka toisen jaksoraportin sekä lopputilityksen yhteydessä on ulkomaisen yhtiön ulkopuolisen auktorisoidun tilintarkastajan annettava tarkastusraportti projektin kustannuksista. Kustannustilitys ja tilintarkastajan tarkastusraportti on vaadittaessa laadittava kokonaisuudessaan suomeksi tai ruotsiksi tai niistä on toimitettava suomen- tai ruotsinkielinen käännös.

d) Ostetut palvelut muilta yrityksiltä/yhteisöiltä

Tähän kustannuslajiin kirjataan ostetut palvelut muilta kuin edellä luetelluilta organisaatioilta

6.3 Tutkimusorganisaatioiden tilitettävät muut kustannukset

Tutkimusorganisaatiot kirjaavat kohtaan *Muut kustannukset* sellaiset tutkimusohjelmasta aiheutuneet välittömät kustannukset, joita ei voida sijoittaa mihinkään muuhun kustannuserään. Muut kustannukset on aina eriteltävä kustannustilityksessä.

Jo olemassa olevien kalliiden erityislaitteiden tai -tilojen käytöstä aiheutuneet kustannukset kohdistetaan usein suoraan kullekin laitteen tai tilan käyttäjälle. Kohdistus tehdään tuntiveloituksena tai muun käyttöä vastaavan perusteen mukaisesti. Tällaiset laitteiden ja tilojen käytöstä aiheutuneet kustannukset voidaan hyväksyä tutkimusohjelman välittöminä kustannuksina joko kohdassa *Muut kustannukset* tai jollakin muulla kustannusrivillä, joka paremmin vastaa rahoituksen saajan kirjanpidon ohjeita.

Muut kustannukset voi sisältää myös kustannuseriä siltä osin kuin niitä ei esitetä muissa kustannuslajikohdissa, kuten tiedonhankinnasta ja vastikkeettomasta tutkimusohjelman tulosten julkaisemisesta tai aineettomien oikeuksien hankkimisesta.

6.4 Inkind-panokset

Inkind-panos (luontoissuoritus) on tutkimusohjelmaan osallistuvan toisen osallistujan käyttöön veloituksetta annettu ja ohjelman toteuttamiseen tarvittava panos, joka voi olla esimerkiksi työtä, tiloja, järjestelmiä, koneita tai laitteita. Inkind-panoksia voidaan hyväksyä, milloin ne ovat tärkeitä tutkimusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi ja niiden arvo voidaan määrittää luotettavasti.

Inkind-panokset eivät ole sellaisia hyväksyttäviä kustannuksia, joihin kohdistuu Tekesin rahoitusta. Yritysten inkind-panokset kuitenkin voidaan huomioida tutkimusohjelman toteuttamisen kokonaiskustannuksissa ja määritettäessä ohjelman julkisen rahoituksen maksimimäärää. Tutkimusohjelmaan hyväksyttävät inkind-panokset yhteensä voivat olla arvoltaan korkeintaan 20 % ohjelman kokonaiskustannuksista.

Inkind-panosten laskentaperusteet ja käyttötarkoitus tulee sisältyä tutkimussuunnitelmaan. Vastuullinen johtaja raportoi inkind-panosten suunnitelman mukaisesta toteutumisesta sisältöraportissa.

Inkind-panosten arvon tulee perustua yrityksen laskentajärjestelmän antamaan, kirjanpidosta johdettavaan tietoon, kuten yksikkökustannushintoihin. Koneiden ja laitteiden osalta perusteena on taseessa poistamatta oleva hankintamenon osuus. Työtunneista on pidettävä työaikakirjanpitoa (Kts. 6.2.1.a).

6.5 Kustannukset, joita ei hyväksytä

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole esimerkiksi

- a) edustuskulut, lahjoitukset, stipendit tai apurahat
- b) tuotantoon, mainontaan, markkinointiin tai myyntiin liittyvät kustannukset, kuten matkat, esitteet, ilmoituskulut, messut tai tavaramerkit
- c) osallistuvan yrityksen maksama rahoitusosuus tutkimusohjelmaan

- d) rahoituskulut, valtion virastojen ja laitosten laskennalliset rahoituskulut
- e) palkat, joihin rahoituksen saaja saa työvoimaviranomaisen maksamaa palkkatukea

Tutkimusohjelmissa ei saa olla tutkimusorganisaatioiden inkind-panoksia.

6.6 SHOK-yhtiöltä ostettavat koordinoitipalvelut

SHOK -yhtiön koordinoitintyö on välttämätön osa tutkimusohjelmien toimeenpanoa ja siten tutkimustyön kustannuksia. Tekes hyväksyy SHOK-yhtiöltä ostetun koordinaatiopalvelun tutkimusohjelmaan osallistuville palvelun ostona.

Alihankinta hyväksytään laskituksen mukaisena, jonka tulee perustua todennettavissa oleviin, koordinaatiotyön aiheuttamiin kokonaiskustannuksiin. Kokonaiskustannukset sisältävät

- a) tutkimusohjelmien koordinoinnin aiheuttamat välittömät kustannukset, esimerkiksi palkat, matkat ja ostettavat palvelut;
- b) koordinoinnille kuuluvan osuuden SHOK-yhtiön välillisistä kustannuksista;
- c) kohtuullisen katteen, jonka määrittelyn Tekes hyväksyy SHOK-yhtiön kanssa käytävien neuvottelujen sekä sen osoittamien taloudellisten laskelmien perusteella.

6.7 Tulojen huomioon ottaminen

Tutkimusohjelman tuloja ei pääsääntöisesti oteta huomioon kustannuksia vähentävänä tekijänä. Jos kuitenkin rahoituksen saajana oleva yritys saa tutkimusohjelman kestoaikana tuloja myymästään ohjelmassa syntyneestä prototyypistä, esittelyhankkeesta tai koetuotannon tuloksista, sen tulee raportoida niistä viipymättä vastuullisen johtajan kautta Tekesille. Jos tulot ovat merkittäviä, ne otetaan huomioon kustannuksia vähentävänä tekijänä. Mahdollinen ylimaksatus määritellään maksetun rahoituksen ja korjatun tilityksen perusteella ja se on palautettava viipymättä.

Tekes voi lisäksi vähentää välittömästi tutkimusohjelman päätyttyä syntyneen tulon kustannuksista, jos on ilmeistä, että tulo on saatu aikaan projektin kustannuksilla.

7 Tutkimusohjelman muu julkinen rahoitus

Tutkimusohjelmaan osallistujan on ilmoitettava kustannustilityksessä muu julkinen - valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai julkisoikeudellisen laitoksen tai säätiön myöntämä - tuki. Myös Euroopan unionin varoista myönnettävä tuki on ilmoitettava. Milloin ulkomainen yritys tai tutkimusorganisaatio osallistuu osapuolena tutkimusohjelmaan, sen tulee pyydettäessä esittää oman osuutensa rahoitussuunnitelma ja selvittää siihen sisältyvä julkisen rahoituksen määrä.

Tutkimusohjelman Tekesiltä saaman, tutkimusorganisaatioiden omarahoitusosuuden ja muun julkisen rahoituksen yhteinen tukivaikutus ei saa ylittää tutkimusohjelmalle sallitun julkisen tuen enimmäismäärää. Rajoitetusti julkisen mallin julkinen rahoitus on enintään 60 % koko tutkimusohjelmalle ja laajasti julkisen mallin julkinen rahoitus on enintään 75 % koko tutkimusohjelmalle. Tekes vähentää tarvittaessa omaa rahoitustaan niin, että julkisen rahoituksen enimmäismäärää ei ylitetä.

Sellaisiin hankintoihin, joihin yrityksen Tekesiltä saama ja muu julkinen tuki on yhteensä yli puolet kustannuksista, on yrityksen noudatettava julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, joka pääsääntöisesti edellyttää hankintojen kilpailuttamista. Tuki hankintoihin, joita ei ole tehty julkisista hankinnoista annetun lain mukaisesti, on enintään 50 prosenttia.

8 Tutkimusohjelman raportointi Tekesille

8.1 Raportointivelvollisuus

Tekes seuraa tutkimusohjelman edistymistä ja arvioi saavutettuja tuloksia sekä niiden hyödyntämismahdollisuuksia. Seurantaan varten kunkin rahoituksen saajan on raportoitava Tekesille rahoituspäätöksen ja näiden ehtojen mukaisesti. Tutkimusohjelmissa noudatetaan kaikkien osallistujien osalta samoja, kyseiselle tutkimusohjelmalle sovittuja raportointiaikoja. Jokaisen ohjelmaan osallistujan on järjestettävä projektikustannusten seuranta ja raportointi omalta osaltaan.

Tutkimusohjelmaan osallistuvan tulee antaa rahoituksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot rahoituspäätöksen ja näiden ehtojen mukaisesti. Tutkimusohjelmaan osallistuvien on toimitettava Tekesille kaikki pyydetty projektiin liittyvät tiedot sekä lisäksi ohjelmaan osallistuvien tulee huolehtia siitä, että Tekesillä on pyydettyä käytettävissä viimeisin tilinpäätös tilintarkastuskertomuksineen.

Vastuullinen johtaja raportoi tutkimusohjelman osalta kokonaisuutena ohjelman taloudellisesta ja teknisestä edistymisestä. Vastuullisen johtajan on lisäksi tehtävä yhteenveto kaikkien osallistujien kustannuksista tutkimusohjelmassa yritykset ja tutkimusorganisaatiot eritellen. Kukin rahoituksen saaja toimittaa omalta osaltaan kustannustilitykset tutkimusohjelman vastuulliselle johtajalle, joka toimittaa

kaikki tilitykset yhdessä viipymättä Tekesille. Vastuullinen johtaja vastaa sekä väli-, jakso- että loppuraportoinnin osalta raporttien sekä osallistujilta keräämiensä kustannustilitysten ja inkind-panoslaskelmien toimittamisesta liitteineen Tekesiin rahoituspäätöksen mukaisen raportointiaikataulun mukaisesti.

8.2 Väliraportti

Väliraportti käsittää tutkimusohjelmakohtaisen sisältöraportin, osallistujakohtaiset kustannustilitykset sekä mahdolliset inkind-panosten tilitykset. Vastuullinen johtaja vastaa sisältöraportin ja kustannustilitysten yhteenvedon laatimisesta.

Kustannustilityksessä tulee ilmoittaa sekä tilityskauden kustannukset että kumulatiiviset kustannukset projektin kestoajan alusta kustannuslajeittain eriteltyinä. Toteutuneet kustannukset raportoidaan täysimääräisinä. Väliraportin perusteella alustavasti hyväksytyt kustannukset käsitellään uudestaan loppuraportoinnin ja -tilityksen yhteydessä.

8.3 Jaksoraportti

Jaksoraportti käsittää tutkimusohjelmakohtaisen sisältöraportin, osallistujakohtaiset kustannustilitykset sekä mahdolliset inkind-panosten tilitykset. Jaksoraportti liitteineen on samalla seuraavan jakson rahoitushakemus.

Kustannustilityslomakkeessa kukin rahoituksen saaja ilmoittaa sekä tilityskauden toteutuneet kustannukset että kumulatiiviset kokonaiskustannukset projektin koko kestoajalta.

Kun Tekesin projektille myöntämän rahoitusosuus muuttuu jakson vaihtuessa, rahoituksen saajan on tilittäessään yhtä aikaa kahta eri jaksoa laadittava kummaltakin jaksolta erilliset kustannustilitykset. Aikaisempaan jaksoon kohdistuva tilitys ja jälkimmäiseltä jaksolta tehty ensimmäinen tilitys esitetään erillisillä lomakkeilla. Tekesin rahoitusosuus kummaltakin jaksolta lasketaan kyseisen jakson rahoituspäätöksessä mainitun rahoitusprosentin mukaan.

Jos julkisen rahoituksen määrä on tutkimusohjelmalle sallitun julkisen tuen enimmäismäärää suurempi (vrt. luku 7) jaksoraportin yhteydessä tehtävässä tilityksessä, on vastuullisen johtajan esitettävä jaksoraportin liitteenä toimenpiteet, joilla tilanne aiotaan korjata. Uuden jaksopäätöksen edellytyksenä on uskottava korjaussuunnitelma. Korjaussuunnitelman mukaiset toimenpiteet on toteutettava seuraavaan väli raportointiin mennessä. Milloin suunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei ole toteutettu Tekes ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, kuten maksatuksen väliaikainen keskeyttäminen, rahoituksen takaisinperintä tai rahoituspäätöksen purkaminen.

8.4 Loppuraportti

Loppuraportti käsittää tutkimusohjelmakohtaisen sisältöraportin, osallistujakohtaiset kustannustilitykset sekä mahdolliset inkind-panosten tilitykset.

Tutkimusohjelmasta eroavan on toimitettava kustannustilitys (lopputilitys) sekä mahdolliset inkind-panosten tilitykset neljän kuukauden kuluessa oman osuuden päättymisestä. Vastuullisen johtajan tulee huolehtia, että ohjelmasta poisjäävät toimittavat vaadittavat asiakirjat määrättyssä ajassa. Lopputilityksen hyväksymisen jälkeen projektille ei voida esittää enää lisää kustannuksia.

8.5 Tilintarkastus

Tilintarkastajan tarkastusraportti muiden kuin valtion virastojen ja laitosten osalta on liitettävä kustannustilitykseen joka toisessa jaksoraportissa sekä aina loppuraportissa.

Tarkastuksessa on käytettävä ulkopuolista auktorisoitua tilintarkastajaa (KHT, HTM, JHTT). Yritysten osalta on käytettävä määrämuotoista Tarkastusraporttipohjaa. Inkind-panosten osalta tilintarkastajan lausunto annetaan Tekesin laatimalla lomakkeella.

8.6 Jälkiseurantaraportti

Tekes seuraa rahoituksen vaikuttavuutta myös tutkimusohjelman päättymisen jälkeen. Tekes lähettää tutkimusohjelman vastuulliselle johtajalle jälkiseurantaraporttilomakkeen noin kolme vuotta projektin päättymisestä. Jälkiseurantaraportointi on osa tutkimusohjelman raportointia, johon rahoituksen saajat sitoutuvat. Tutkimusohjelman vastuullisen johtajan on pyynnöstä toimitettava toteutumattomat tiedot kaikista niistä suunnitelmista ja ennusteista, joita tutkimussuunnitelmassa on esitetty tutkimusohjelman tulosten hyödyntämistavoista.

9 Ulkomaisten yritysten ja tutkimusorganisaatioiden osallistuminen

Ulkomainen yritys voi osallistua sekä laajan julkisuuden että rajoitetun julkisuuden mallin tutkimusohjelmaan ja se voi osallistua ohjelman johtoryhmän toimintaan, mutta se ei voi saada rahoitusta Tekesiltä. Sen on pyydettäessä esitettävä oman osuutensa rahoitussuunnitelma ja selvitettävä siihen sisältyvä julkisen rahoituksen määrä. Ulkomainen yritys voi myös osallistua ohjelmaan rahoittamalla tutkimusohjelmaa. Sen osuuden yksityinen rahoitus lasketaan mukaan koko ohjelman yksityisen rahoituksen määrään.

Ulkomainen tutkimusorganisaatio voi osallistua sekä laajan julkisuuden että rajoitetun julkisuuden mallin tutkimusohjelmaan ja osallistua ohjelman johtoryhmän toimintaan, mutta se ei voi saada rahoitusta Tekesiltä. Ulkomaisen tutkimusorganisaation on pyydettäessä esitettävä osuutensa rahoitussuunnitelmassa ja selvitettävä siinä oleva julkisen rahoituksen määrä. Ulkomainen tutkimusorganisaatio saa tutkimuksellisen käyttöoikeuden tutkimusohjelman tuloksiin. Kaikki tutkimusohjelman suomalaiset osallistujat saavat tutkimuksellisen käyttöoikeuden ulkomaisen tutkimusorganisaation ohjelmassa aikaansaamiin tuloksiin.

10 Kansainvälinen tutkijaliikkuvuus

Tekes rahoittaa vain sellaista tutkijaliikkuvuutta, josta syntyneisiin tuloksiin rahoituksen saaja saa vähintään tutkimuksellisen ja koulutuksellisen käyttö- ja hyödyntämis-oikeuden korvauksetta ja maailmanlaajuisesti tutkimusohjelmaan liittyvässä tutkimustoiminnassaan. Rahoituksen saajan velvollisuus on tutkijaliikkuvuutta toteuttaessaan estää hallitsematon tietovuoto ja huolehtia siitä, että tutkijaliikkuvuudesta syntyvä osaaminen voidaan hyödyntää tutkimusohjelmassa.

Tekes ei rahoita sellaista tutkijaliikkuvuutta, jonka päätarkoituksena on tutkijan henkilökohtaisen osaamisen lisääminen, esimerkiksi pääsääntöisesti väitöskirjan tai opinnäytetyön tekeminen ulkomaisessa yliopistossa.

11 Tulosaineiston ja tuloksen omistaja

Tulosaineiston omistaja on tuloksen aikaansaanut osallistuja tai useat yhdessä, milloin tulos on aikaansaatu yhdessä. Tuloksen aikaansaamiseen vaikuttaneet osapuolet voivat sopia siitä, että projektiin osallistuneista yhdestä tulee koko yksittäisen tutkimustuloksen omistaja. Tutkimusorganisaatio omistaa tulokset tilanteessa, kun tulokset on aikaansaatu laajan julkisuuden mallin mukaisessa tutkimusohjelmassa yrityksille alihankintana tehtynä työnä, kun molemmat ovat tutkimusohjelman osallistujia.

Milloin tutkimusohjelmaan osallistuu muita kuin SHOK-yhtiön osakkaita, myös näistä tulee tulosten omistajia, milloin ne ovat aikaansaaneet tuloksen. Omistajalla on oikeus päättää tuloksen suojaamisesta ja luovuttamisesta. Omistaja vastaa suojauksesta aiheutuvista kustannuksista, elleivät osapuolet keskenään toisin sosti.

Tutkimusohjelmaan osallistuvan on varmistettava, että sen tutkijoiden ja työntekijöiden projekteissa aikaansaamien tulosten omistus- ja käyttöoikeudet siirtyvät sille erillisillä siirtosopimuksilla tai suoraan lain nojalla. Yksittäistapauksissa liittyen kansainväliseen tutkijaliikkuvuuteen rahoituksen saaja voi johtoryhmää kuultuaan hyväksyä tutkijaliikkuvuuteen liittyvän sopimuksen, jonka mukaan tulosten omistusoikeudet mukaan lukien immateriaalioikeudet eivät siirry rahoituksen saajan omistukseen. Kuulemisen on tapahduttava ennen tutkijaliikkuvuuden toteutumista.

Tutkimusohjelmassa aikaansaadun tuloksen omistusoikeuden edelleenluovutuksen yhteydessä on siirrettävä kaikki näiden ehtojen mukaiset velvollisuudet koskien omistus- ja käyttöoikeuden luovutusta sekä julkisuutta.

12 Omistusoikeuden luovutus sekä luovutukset muille kuin tutkimusohjelmaan osallistuville

Omistusoikeuden luovutukseen sekä tutkimusohjelmaan osallistuneiden että kolmansien osapuolten osalta sovelletaan samoja sääntöjä. Lisäksi näitä sääntöjä sovelletaan luovutettaessa käyttöoikeuksia tutkimusohjelmaan osallistumattomille. Tekesin suostumusta vaativat erinäisiin luovutukset ja järjestelyt ovat kappaleessa 18.

Rahoituksen saajan on huolehdittava, että omistuksen luovutusta koskevat sopimukset eivät ole ristiriidassa Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksen kanssa mukaan lukien Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (EUT) 107 - 109 artiklat (2008/C 115/01) sekä Yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatio toimintaan myönnettävälle valtiontuelle (2006/C 323/01).

Milloin kappaleesta 13 ei muuta johdu, tutkimusorganisaation tulee saada tulosten omistus- ja käyttöoikeuksia luovutettaessa yrityksiltä teollis- ja tekijänoikeuksista markkinahintainen korvaus.

13 Käyttöoikeus tuloksiin

Tutkimusohjelmissa aikaansaatuihin tuloksiin ja tulosaineistoon on kaikille samaan tutkimusohjelmaan osallistuneille myönnettävä rinnakkainen, maailmanlaajuinen ja toistaiseksi voimassaoleva käyttöoikeus ilman eri korvausta.

Yritysten tutkimusohjelmasta tämän ehdon nojalla saamat käyttöoikeudet ovat kaikkien samaan konserniin kuuluvien yritysten käytettävissä samoin ehdoin kuin tutkimusohjelmaan osallistuneella konsernin yhtiöllä.

Rajoitetun julkisuuden mallin tutkimusohjelmaan osallistunut ulkomainen yritys ei ole oikeutettu saamaan rinnakkaisia, maailmanlaajuisia ja toistaiseksi voimassaolevia käyttöoikeuksia tutkimusorganisaatioiden omistamiin immateriaalioikeuksilla suojattaviin tuloksiin tai tulosaineistoon ilman erillistä korvausta.

14 Käyttöoikeuden edelleenluovutus

Tutkimusohjelmaan osallistuneella ei ole oikeutta luovuttaa edelleen tutkimusohjelman toisen osallistujan samassa tutkimusohjelmassa aikaansaamia ja omistamia tuloksia tai tulosaineistoa, jotka sillä on hallussa kappaleen 13 nojalla. Kyseinen käyttöoikeus ei ole toisen tutkimusohjelmaan osallistuneen siirtokelpoista varallisuutta eikä se siirry yrityskauppa- tai yritysjärjestelytilanteessa ostajalle muulloin kuin samaan konserniin kuuluvien kesken tapahtuvassa oikeustoimessa tai tutkimusorganisaatioiden yhdistyessä.

Poikkeuksena tutkimusohjelmaan osallistuneilla tutkimusorganisaatioilla on oikeus luovuttaa edelleen tutkimusohjelman toisen osallistujan samassa tutkimusohjelmassa aikaansaamaa ja omistamaa tuloksia ja tulosaineistoa, joka on tutkimusorganisaation hallussa kappaleen 13 nojalla. Oikeus tähän edelleenluovutukseen tutkimusorganisaatioilla on vain laajasti julkisessa tutkimusohjelmassa ja milloin edelleenluovutus tapahtuu tutkimusorganisaatiolle tutkimustarkoituksiin..

15 Tausta-aineisto

Tutkimusohjelmayhteistyö ei vaikuta tausta-aineistojen omistusoikeuksiin.

Tutkimusohjelmaan osallistuvien on myönnettävä maksuton käyttöoikeus tutkimusohjelmaan tuotavaan tausta-aineistoon kaikille samaan tutkimusohjelmaan osallistujille, jotka tarvitsevat tausta-aineistoa tutkimusohjelman aikana ja tutkimusohjelmassa tehtävän työn suorittamista varten.

Tutkimusohjelmaan osallistuvien on myönnettävä joko ilman erillistä korvausta tai erikseen sovittavilla kohtuullisilla ehdoilla (FRAND) samaan tutkimusohjelmaan osallistuneille käyttöoikeus tausta-aineistoon, joka on välttämätöntä kyseisen tutkimusohjelman tuloksien käyttöä tai hyödyntämistä varten.

Milloin tutkimusohjelmaan osallistunut tarvitsee toisen osallistujan omistamaa tausta-aineistoa muuta kuin yhteisen tutkimusohjelman tuloksien käyttöä tai hyödyntämistä varten sekä milloin tausta-aineiston luovuttamisesta neuvotellaan tutkimusohjelmaan osallistumattomien kanssa, tausta-aineiston omistajalla ja sitä tarvitsevalla on neuvotteluvapaus tausta-aineiston luovuttamisesta,

16 Tulosten julkisuus ja tuloksiin liittyvät oikeudet

16.1 Yleiset periaatteet

Tutkimusohjelmissa aikaansaadut tulokset ovat julkisia tutkimusohjelman päättymisen jälkeen. Tulokset on julkaistava välittömästi tutkimusohjelman päättymisen jälkeen, kuitenkin niin, ettei julkaisemisella loukata tuloksen omistajan suoria oikeutettuja etuja. Julkaisemista voi siirtää kohtuullisen ajan, milloin tuloksia halutaan suojata teollisoikeuksin. Tutkimustulokset on saatettava mahdollisimman laajaan levitykseen ja julkaisutoiminnan on oltava laajaa ja aktiivista.

Tutkimusohjelmissa aikaansaadut tulokset ovat julkisia jäljempänä kohdissa 16.2 ja 16.3 mukaisessa laajuudessa, ellei laista muuta johdu tai tutkimusohjelman johtoryhmä yhdessä SHOKin ylimmän päätöksentekoeleman ja Tekesin kanssa yksittäistapauksessa ja objektiivisesti tarkastellen erittäin painavista syistä toisin päättä. Ellei tapauskohtaisesti erikseen sovita, tulosten julkistaminen ei koske tutkimuksessa syntyvää tulosaineistoa. Tulosaineistoksi voidaan katsoa esimerkiksi tietokoneohjelmien lähdekoodit, yksittäiset mittaustulokset, laboratoriopäiväkirjat tai suojattavat henkilötiedot.

Rahoituspäätöksen mukaan tutkimusohjelmassa noudatetaan tulosten julkisuuden osalta joko laajan julkisuuden tai rajoitetun julkisuuden mallia. Milloin tutkimusohjelman keston aikana siirrytään rajoitetun julkisuuden mallista laajan julkisuuden malliin, koko tutkimusohjelman aikaan sovelletaan laajan julkisuuden mallin mukaisia julkisuussääntöjä.

16.2 Laajan julkisuuden mallin erityisehto

Laajan julkisuuden mallia noudatettaessa sekä tutkimusorganisaatioiden että yritysten tulee noudattaa samaa tuloksien laajaan julkisuuden mallia. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki tulokset niiden luonteesta tai sisällöstä riippumatta julkaistaan välittömästi tutkimusohjelman päättymisen jälkeen.

16.3 Rajoitetun julkisuuden mallin erityisehto

Rajoitetun julkisuuden mallia noudatettaessa tutkimusorganisaatiot noudattavat niiden aikaansaamien ja omistamien tulosten osalta kohdan 16.2 määräyksiä. Yritysten aikaansaamista tuloksista julkista on vähintään projektin nimi, julkisen tuen määrä, tuki-intensiteetti sekä yrityksen itsensä laatima yleiskuvaus tutkimuskohteesta ja aikaansaaduista tuloksista.

17 Muutokset tutkimusohjelman toteuttamisessa

Ellei perustellusti ole tarvetta toimia toisin, tutkimusohjelman muutokset käsitellään jaksopäätösten yhteydessä siten, että ohjelman vastuullinen johtaja kerää jakson aikana käsiteltäviä edellyttävät muutokset yhteen muutospyyntöön. Tekesin hyväksyntää on pyydetävä ennakolta muutoksiin, jotka koskevat osallistujia, tutkimusohjelman sisältöä, aikatauluja, kustannusarviota tai tuen määrää. Uusi osallistuja voi tilittää Tekesille kustannuksia aikaisintaan siitä, kun sen hakemus on saapunut Tekesiin ja vain sillä edellytyksellä, että rahoitushakemus on hyväksytty ja rahoituspäätöksen hyväksymisilmoitus on toimitettu Tekesiin.

Tekes päättää uuden osallistujan hyväksymisestä tutkimusohjelmaan. Tekes päättää myös tutkimusohjelman sisällön muutoksista hyväksymällä sille esitetyn muuttuneen ohjelmasuunnitelman Aikataulumuutosten osalta jakson aikataulun muutos käsitellään raportointiaikataulun muutoksena ja ohjelman kokonaisuuden osalta asia käsitellään viimeisen jakson aikana. Tekesin hyväksyntää ei edellytetä silloin, kun rahoitusjakson sisällä yksittäisten työpakettien aikatauluja muutetaan. Tekes hyväksyy osapuolten välisten kustannustenjaon muutokset sekä osallistujien kustannuslajimuutokset. Tukimuutos tarkoittaa tilannetta, jolloin Tekesin tutkimusohjelmalle myöntämä rahamäärä esitetään kasvamaan tai pienenemään. Tekesin hyväksyntä vaaditaan myös silloin, kun tukimuutos koskee yksittäistä rahoitusjaksoa.

Muista tutkimusohjelman toteuttamisen kannalta tärkeistä muutoksista on aina ilmoitettava vastuulliselle johtajalle. Muutosta haetaan kirjallisesti sähköpostilla: kirjaamo(at)tekes.fi tai Tekes/Kirjaamo, PL 69, 00101 Helsinki.

18 Tekesin suostumusta vaativat toimet

Mikäli tutkimusohjelmaan osallistuva haluaa siirtää rahoituspäätöksen kolmannelle osapuolelle, on siihen saatava Tekesin kirjallinen suostumus. Suostumuksen edellytyksenä on vastuullisen johtajan toimittama selvitys tutkimusohjelmaan osallistuvien hyväksynnästä. Ennen siirtoa alkuperäisen rahoituksen saajan on raportoitava ja tilittävä oma osuutensa tutkimusohjelmassa.

Yrityksen on saatava Tekesiltä etukäteen kirjallinen lupa, mikäli se viiden vuoden kuluessa rahoituksen viimeisen erän maksamisesta

- myy, panttaa tai muuten luovuttaa tutkimusohjelmassa syntyneen immateriaalioikeuden tai muun oikeuden Euroopan yhteismarkkinoiden alueen ulkopuolelle,
- myy, panttaa tai muuten luovuttaa tutkimusohjelmassa syntyneen liiketoiminnan tai sen osan Euroopan yhteismarkkinoiden alueen ulkopuolelle,
- toteuttaa muita liiketoimintamuutoksia tai yritysjärjestelyjä (kuten sulautuminen, jakautuminen ja merkittävä omistusjärjestely), jotka vaarantavat hankkeen tavoiteltavien vaikutusten toteutumisen.

19 Tutkimusohjelmasta eroaminen

Milloin tutkimusohjelman osallistuja eroaa tutkimusohjelmasta ennen sen päättymistä, tällä säilyy näiden ehtojen mukaiset velvollisuudet liittyen tausta-aineiston ja tulosaineiston luovuttamiseen sekä julkisuuteen. Tutkimusohjelmasta eroava menettää käyttö- ja hyödyntämisoikeutensa kaikkien tulosaineistoon, jonka muut tutkimusohjelmaan osallistujat ovat tutkimusohjelmassa aikaansaaneet ja jonka he omistavat. Eroava menettää oikeutensa myös vaatia kolmansia osapuolia suosiollisempaa kohtelua koskien tausta-aineiston käyttöoikeuksia.

Tutkimusohjelmasta eroamisesta ei ole kyse silloin, kun jonkun osallistujan tutkimusohjelmassa suunniteltu ja sovittu osallistuminen kestää lyhyemmän ajan kuin tutkimusohjelma kokonaisuudessaan.

Tämän kappaleen määräyksiä sovelletaan myös silloin kun Tekes asiaan osallistuvia kuultuaan erottaa jonkun osallistujan tutkimusohjelmasta.

20 Viranomaisvalvonta

Osallistujan tulee antaa Tekesille tämän rahoituspäätöksen ehtojen noudattamisen ja tutkimusohjelman toteuttamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Tekesillä, Euroopan komissiolla ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on oikeus tehdä rahoituksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Valtionapuviranomaisen valvontatehtävästä, tarkastusoikeudesta, valtionavustuksen saajan tiedoksiantovelvollisuudesta sekä tarkastusten suorittamisesta säädetään erityisesti valtionavustuslain 14 - 17 §. Valtioapuviranomaisella on oikeus käyttää virka-apua valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamiseen. Tekes voi luovuttaa tilintarkastuskertomuksen muille viranomaisille rahoituksen valvontaa varten.

Tarkastusoikeus on voimassa viiden vuoden ajan tutkimusohjelman päättymisestä. Tutkimusohjelmaan liittyvät asiakirjat sekä valvonnan ja tarkastuksen kannalta tarpeellinen aineisto on säilytettävä vähintään yhtä kauan.

Tässä kappaleessa esitettyä viranomaisvalvontaa noudatetaan soveltuvin osin myös valtion virastoihin ja laitoksiin.

21 Maksatuksen ja rahoituksen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Tekes voi määrätä rahoituksen maksamisen väliaikaisesti keskeytettäväksi, jos

- on perusteltua aihetta epäillä, että rahoituksen saaja laiminlyö tiedonantovelvollisuutensa tai käyttää rahoitusta rahoituspäätöksen vastaisesti;
- ne perusteet, joilla rahoitus on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi projektisuunnitelmasta poikkeaminen ilman Tekesin antamaa kirjallista suostumusta. Yritysosallistujien osalta olennaisiksi muutoksiksi katsotaan esimerkiksi yrityksen taloudellisen aseman merkittävä heikkeneminen suhteessa ennakoituun kehitykseen, yrityksen oman pääoman menettäminen kokonaan, verovelkojen syntyminen sekä Tekes-lainoihin liittyvät rästit;
- Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään maksamisen keskeyttämistä.

Jos keskeytyksen syitä ei korjata keskeytyspäätöksessä määrätystä ajassa, Tekesillä on oikeus määrätä rahoituksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu rahoitus tai sen osa takaisinperittäväksi.

22 Rahoituksen keskeyttäminen

Tekesillä on oikeus lopettaa tutkimusohjelman rahoittaminen, mikäli sen tavoitteessa, edistymisessä, olosuhteissa (esimerkiksi avainhenkilöiden poistuminen) on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei tutkimusohjelman rahoittamista voida enää pitää tarkoituksenmukaisena. Keskeyttäessään rahoituksen hyväksyttäväksi kustannuksiksi katsotaan rahoituspäätöksen mukaiset tutkimusohjelman toteutuneet kustannukset keskeyttämishetken saakka.

23 Rahoituksen palauttaminen

Rahoituksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa rahoitus tai sen osa. Jos palautettava määrä on alle 10 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

Rahoituksen saaja on lisäksi velvollinen palauttamaan rahoituksen, milloin se on laiminlyönyt hankkia näiden ehtojen mukaisesti vaadittavan luvan Tekesistä tai milloin se poikkeaa merkittävästi tutkimussuunnitelmasta. Jos lopputilityksessä ilmenee, että ennakkoa on maksettu enemmän kuin mihin hyväksytyt kustannukset oikeuttaisivat, tulee rahoituksen saajan palauttaa liikaa maksettu osuus.

Milloin Tekes purkaa rahoituspäätöksen, rahoituksen saaja on velvollinen Tekesin vaatimuksesta palauttamaan rahoituspäätöksen perusteella saamansa rahoituksen kokonaan tai osittain.

24 Rahoituksen takaisinperintä

Tekes määrää rahoituksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun rahoituksen takaisinperittäväksi valtionavustuslain 21 §:n mukaisissa tilanteissa. Tekesillä on lisäksi oikeus määrätä rahoituksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu rahoitus tai sen osa takaisin perittäväksi valtionavustuslain 22 §:n mukaisissa tilanteissa.

Palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle on maksettava rahoituksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 pykälän 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Tekesin asettaman eräpäivän ylittävältä ajalta on takaisinperittäväälle määrälle maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 pykälän 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Valtionavustuslain 26 §:n nojalla Tekes voi päättää, että osa palautettavasta tai takaisinperittävästä avustuksesta, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä. Erittäin painavasta

syystä Tekes voi päättää, että palautettava tai takaisinperittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

Tekes voi vähentää palautettavan tai takaisin perittävän avustuksen muusta rahoituksen saajalle myönnetystä avustuksesta.

25 Väärinkäytökset

Jos tutkimusohjelman yhteydessä on aihetta epäillä rahoituksen saajan tai sen puolesta toimineen henkilön syyllistyneen rikoslaisissa (19.12.1889/39) rangaistavaksi säädettyyn tekoon, jossa Tekes on asianomistajana, ryhtyy Tekes asian vaatimiin toimenpiteisiin.

26 Suhde lainsäädäntöön sekä Tekesin päätösten ja ohjeiden tulkintajärjestys

Valtionavustuslakia (27.7.2001/688) ei sovelleta valtion virastoihin ja laitoksiin. Valtionlaitosten on rahoituksen käytössä noudatettava valtion taloutta koskevia lakeja, asetuksia, määräyksiä ja ohjeita sekä hyvää hallintotapaa ja taloudenhoitoa.

Tutkimusohjelmassa tehtäviin hankintoihin sovelletaan tarvittaessa julkisista hankinnoista annettuja säännöksiä ja tutkimusorganisaatioissa lisäksi rahoituksen saajan hallinnon asiasta antamia ohjeita. Hankinnoista tulee toimittaa pyydettyä laskuerittelyä ja laskutusperusteet sekä selvitys valintaperusteista.

Mikäli rahoituspäätöksen ja sen liitteiden välillä on olemassa ristiriita, noudatetaan seuraavaa tulkintajärjestystä:

1) rahoituspäätös ja sen erityisehdot;	5) rahoitushakemus ja sen liitteet sekä
2) yleiset ehdot;	6) muut rahoituspäätöksen tekemisen kannalta
3) kustannusarvio;	oleelliset dokumentit.
4) tutkimusohjelman tutkimussuunnitelma;	

LIITTEET

Liite Y1	Rahoituspäätöksen hyväksymisilmoitus, yritykset
Liite T1	Rahoituspäätöksen hyväksymisilmoitus, tutkimusorganisaatiot
Liite S2v	SHOK-tutkimusohjelman raportointilomake
Liite Y3	Yritysrahoituksen kustannustilitys
Liite T3	Tutkimusrahoituksen kustannustilitys